

Новальська Надія Іванівна

к.е.н., доцент,

доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг,

Задерака Дмитро Миколайович

здобувач вищої освіти,

Національний авіаційний університет (Київ)

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ТРАНСПОРТІ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто проблему аварійності транспорту в Україні. Проведено вартісну оцінку соціально-економічних втрат від аварійних ситуацій. Окреслено деякі завдання в напрямку покращення транспортної безпеки.

Ключові слова: транспорт, транспортна подія, аварійність транспорту, соціально-економічні втрати.

Загальновідомо, що транспорт є однією з найважливіших галузей, яка забезпечує життєздатність економіки всієї країни. Водночас транспорт – це чи не найбільше джерело небезпеки, яке відзначається високим рівнем аварійності. Наслідками транспортних подій є людські жертви (загиблі, травмовані), пошкодження або й повне знищення транспортних засобів, руйнування транспортної інфраструктури і т. д. Усі ці фактори здійснюють соціально-економічний вплив, здебільшого негативний, на загальний стан розвитку країни.

Міжнародні дослідження впливу аварійності транспорту на економіку визначають загальне правило, за яким загибель однієї особи внаслідок дорожньо-транспортної пригоди коштує країні близько 70 ВВП на одну особу, кожне серйозне травмування однієї особи, допущене внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, коштує приблизно 17 ВВП на одну особу [1].

Безумовно, значна кількість транспортних подій, що стається на транспорті в Україні, впливає на економіку й сферу охорони здоров'я.

Вартісна оцінка соціально-економічних втрат України від транспортних подій та їх наслідків в довоєнний період (2017-2020 рр.) представлена в табл. 1.

Як бачимо, загальна вартісна оцінка соціально-економічних втрат України внаслідок настання транспортних подій за два роки складає близько 494,976 млн. дол. США, що становить 0,18 та 0,15% ВВП 2019 та 2020 року відповідно.

Необхідно також враховувати матеріальні втрати від пошкодження майна, зниження продуктивності праці працівників, екологічні наслідки і т. п.

Таблиця 1

Вартісна оцінка соціально-економічних втрат України від транспортних подій та їх наслідків в 2019-2020 роках

Роки	Кількість загиблих осіб	Кількість травмованих осіб	Загальна кількість населення України, млн. осіб	ВВП, млрд. дол. США	ВВП на одну особу, дол. США	Загальна вартісна оцінка соціально-економічних втрат України, млн. дол. США	Загальна вартісна оцінка соціально-економічних втрат України, % ВВП
2019	556	2020	42,018	153,90	3690	270,329	0,18
2020	556	1331	41,745	151,54	3650	224,647	0,15
Всього	1112	1533	-	-	-	494,976	-

Джерело: узагальнено авторами за даними [1,2].

Позитивним моментом можна вважати тенденцію до поступового зниження травматизму та вартісних соціально-економічних втрат України від транспортних подій. Проте це відбувається на фоні зниження інших соціально-економічних показників (чисельність населення, обсяг ВВП).

Отже, аварійність на транспорті є об'єктивним явищем і уникнути її попередити її виникнення повністю неможливо. Головним завданням в питаннях транспортної безпеки має бути зниження аварійності, зменшення тяжкості наслідків транспортних подій, зведення до мінімуму показників смертності, і, як наслідок, суттєве скорочення соціально-економічних втрат від настання транспортних подій. Цього можливо досягти лише при ефективній взаємодії усіх учасників транспортного руху, при якій кожен повинен нести відповідальність перед іншими учасниками процесу транспортних перевезень.

Список використаних джерел:

1. Аналіз аварійності на транспорті України за 2020 рік. URL: <https://mtu.gov.ua/content/stan-avariynosti-na-transporti.html>
2. Стан справ аварійності на транспорті за 2019 рр. URL: <https://mtu.gov.ua/content/stan-avariynosti-na-transporti.html>